

Kansainvälisen valuuttarahaston pääjohtaja Christine Lagarde on pankkiunionin kannalla, valtiovarainministeri Jutta Urpilainen jarruttelee.

GEORGES GOMBET/AFP/LK

Pankkiunioni ja liittovaltio eivät ratkaise euroalueen kipeintä ongelmaa eli kilpailukykyeroja.

Euroalueen yhtenäisyyden tiivistämisen kannalla on myös talouskomissaari Olli Rehn.

SEBASTIEN PIRLET/REUTERS/LK

Hajoa tai hallitse

Euroa yritetään pelastaa pankkiunionilla. Se toisi tehoa rahoitusmarkkinoiden valvontaan ja kriisinhoitoon, mutta monet epäilevät, että tavoitteena on edistää liittovaltiokehitystä. Teksti **Jouko Marttila**

Pankkiunioni tarkoittaa eurooppalaisen pankkivalvonnan keskittämistä sekä yhteisen kriisirahaston ja talletussuojajärjestelmän luomista. Kansainvälisen valuuttarahaston ranskalainen pääjohtaja **Christine Lagarde** haluaisi, että pankkiunioni toteutuisi jo ennen tämän vuoden loppua, eikä se yksin pelasta euroaluetta. "Pankkiunionin jälkeen tarvitaan finanssiunioni ja yhteinen finanssipo-

litiikka. Sitä voisi seurata euroalueen yhteinen velkarahasto ja oma valtiovarainministeriö. Se olisi mahtavaa. Kehitys ei tapahdu yhdessä yössä, mutta näin rahaliitto kehittyisi entistä tiiviimmäksi alueeksi", Lagarde sanoi televisiohaastattelussa heinäkuun alussa.

Samoilla linjoilla euroalueen yhtenäisyyden tiivistämisen puolesta ovat olleet EU-komission puheenjohtaja **José-Manuel Barroso** ja talouskomis-

saari **Olli Rehn**. Sen sijaan Suomessa liittovaltiokehitystä ja yhteisvastuun lisäämistä pelätään.

"Me emme halua kantaa vastuuta toistemme veloista ja taloudesta. Uskomme, että jokaisen maan täytyy jatkossakin hoitaa omaa talouttaan ja velkojaan", valtiovarainministeri **Jutta Urpilainen** on vastannut liittovaltio-arkkitehtien suunnitelmiin.

Liittovaltion autuus

Viimeaikaiset mielipidemittaukset kertovat, että kansa on pitkälti samaa mieltä ministerin kanssa. Suomalaiset ovat kyllästyneet siihen, että kreikkalaiset ja espanjalaiset anovat euromailta pankkitukea, mutta pääsevät itse muiden pienemmällä veroilla.

Liittovaltiokehityksen kannattajat pitävät pankkiunionia ja yhteistä finanssipolitiikkaa eli veroista ja tulonsiirroista päättämistä välttämättöminä askelina, jos euroalue halutaan pelastaa. Suomelle riittäisi eurooppalainen pankkivalvonta ja kriisirahasto, jossa pankit ja sijoittajat kantavat päävastuun veronmaksajien sijasta.

"Liittovaltio merkitsee saksalaisille eri asiaa kuin suomalaisille. Saksassa osavaltioilla on paljon valtaa, kun Suomessa liittovaltiota pidetään Brysselin herrojen ohjaamana keskusjohtoisena liittona. Kumpikaan eurooppalainen liittovaltio ei ole autuaaksi tekevä voima", Helsingin yliopiston taloustieteen lehtori **Juha Tervala** sanoo.

Tervalan mukaan pankkiunioni ja liittovaltio eivät ratkaise euroalueen kipeintä ongelmaa eli kilpailukykyeroja, joiden seurauksena valtiot velkaantuivat ja pankkikriisi kärjisty. Espanjassa ja Kreikassa pankit ovat saman-

kaltaisessa tilanteessa kuin Suomessa 1990-luvulla. Ne eivät selviä ilman veronmaksajan tukea. Pankkijärjestelmä on pakko pelastaa, koska ilman sitä koko talousjärjestelmä luhistuu.

Palkkaerojen kavennus

Pankit ottavat vastaan talletuksia ja hankkivat markkinoilta lyhytaikaista rahoitusta pystyäkseen myöntämään pitkäaikaisia luottoja sekä kotitalouksille että yrityksille. Alhainen korkotaso johti riskisijoituksiin ja velkaantumiskiarteeseen juuri niissä maissa, joissa talouskasvu perustui tuottavuuden nousun sijasta lainarahaan ja koviin palkankorotuksiin.

Etelä-Euroopan kilpailukyky suhteessa Saksaan mureni muutamassa vuodessa. Tilanne pitäisi korjata muilla keinoilla kuin puheilla pankkiunionista.

"Saksassa palkkoja pitäisi nostaa muita euromaita enemmän. Vastaavasti reuna-alueiden kriisimaissa palkkoja

olisi jopa laskettava ja tuottavuutta parannettava, jotta kilpailukykyerot euroalueen sisällä alkaisivat tasoittua", Juha Tervala tarjoaa lääketta eurokriisiin.

Pankkiunionin puolustajat uskovat ylikansallisen pankkivalvonnan ja talletussuojajärjestelmän vakauttavan eurotaloutta. Monet europankit ovat ylikansallisia, mutta kriisinhallinta on edelleen paikallista. Suurimmat pankit ovat varallisuudeltaan valtioita isompia, joten niiden pelastaminen vaatii enemmän kuin yhden maan voimavarat.

"Pankkivalvonnan ohella pitäisi pohtia veroharmonisointia. Etenkin yritysverotuksessa pitäisi päästä samalle viivalle, koska se poistaisi yhden jarrun kilpailukykyerojen tieltä. Nykyinen malli johtaa vain verokilpailuun, kuten Irlannissa on nähty", Tervala muistuttaa.

Yritysverotuksen yhdenmukaistaminen tai palkkaerojen tasoittaminen eivät vaadi toteutuakseen liittovaltiota tai yhteistä valtionvarainministeriötä. Veroharmonisoinnista on keskusteltu EU:n perustamisesta alkaen, mutta edistystä ei ole saatu aikaan. Euroopan pankkivalvontaa on myös yritetty yhdenmukaistaa pian kymmenen vuotta, mutta uudistukset ovat vesittyneet kansallisten valvojen, keskuspankkien, valtiovarainministeriöiden, EU-komission ja Euroopan keskuspankin keskinäiseen valtataisteluun.

Euroopan vakausmekanismi (EVM) on uusi väline tiellä kohti pankkiunionia. Pysyvää kriisirahastoa tarvitaan pankkituen jakamiseen, pankkien alasajoon tai niiden osakkeiden haltuunottoon. Suora pankkituki on tehokkaampaa kuin valtion kassan kautta kiertävät avustukset, koska valtioilla on taipumus suojella omia pankkejaan ja pitää pystyssä tehotomia rakenteita, jos joku muu maksaa laskun. Näin kävi Espanjassa, missä stressitestit viime syksynä läpäissyt suurpankki Bankia kaatui valtion ja sitä kautta eurooppalaisten veronmaksajien syyliin.

Artikkelien välillä kirjoittaja seuraa talouden tapahtumia blogissaan www.taloudentulkki.com